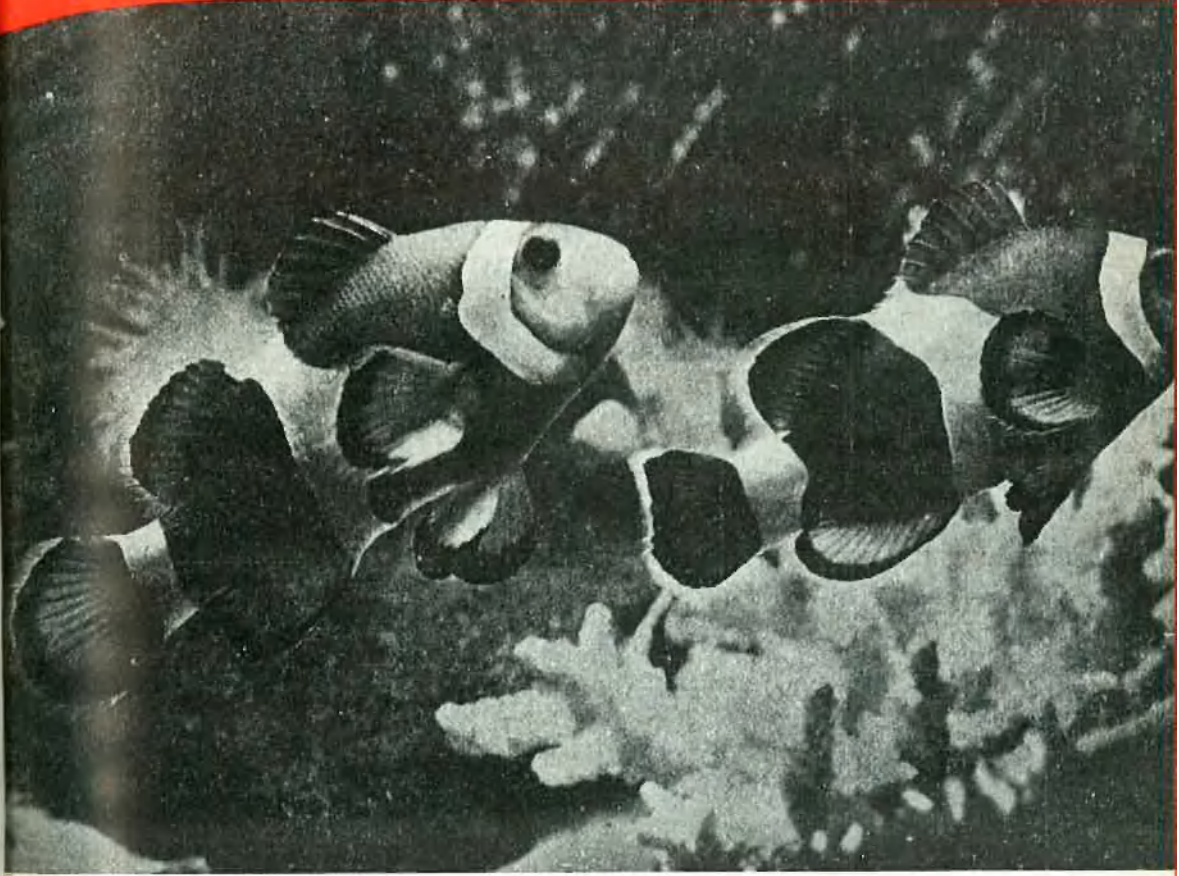

BALIK ve BALIKÇILIK

Kuruluşu : 1953

İÇİNDEKİLER

İzmir Körfezi balıkçılığına bir bakış	1	kandırılması	11
İskenderun Körfezinden yakalanan ve Türkiye için nadir olarak bilinen		Türk balıkçı tekneleri	15
Dört balık türü	4	Dünya balık istihsalı 58.8 milyon tonu bularak 1966 yılı için yeni bir rekora ulaştı	21
İtalyanlar tarafından markalanan orkinoslar	10	Dünya balıkçılık âlemi	25
Doğu Karadeniz balıkçılığının kal-		Dış haberler	27

CİLT: XVI

SAYI: 4

NİSAN 1968

ET ve BALIK KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TARAFINDAN YAYINLANIR

BALIK ve BALIKÇILIK

Sahibi: ET VE BALIK KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Bu Sayıda yazı işlerini fillen
idare eden

NAIL ŞENKAL

Adres ve Müracaat Yeri	Abone Şartları :
ET VE BALIK KURUMU İSTANBUL ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ BEŞİKTAŞ — İSTANBUL Telefon: 47 39 30	YILLIK 15 LİRA HARİCE 30 LİRA İlan Ücretleri Müdürlükle kararlaştırılır.

Not : Basılmak üzere gönderilen yazılar, Heyetçe incelenir, uygun bulunanlar basılır.

Kapak Resmi : Pasifik Okyanusu mercanları arasında yaşayan Palyaço balık (Amphirion Percula). 7-8 santimetre uzunluğunda olan balığın vücudu portakal rengi ve beyaz halı kalı olup kanatları siyah ve beyazdır. (Resim «Beautés du Fond des Mers» adlı eserden alınmıştır.)

Baskı T.: 31.4.1968

12 9 Mayıs 1968

BALIK ve BALIKÇILIK

Kuruluşu: 1953

Et ve Balık Kurumu tarafından her ay yayınlanır

CİLT: XVI

SAYI: 4

NİSAN 1968

İZMİR KÖRFEZİ BALIKÇILIĞINA UMUMİ BİR BAKIŞ

Savaş MATER

Ege Üniversitesi Fen Fakültesi
Genel Zooloji Kürsüsü

Türkiyenin Ege Denizindeki en önemli balık üretim, tüketim ve ihracat merkezi olarak telâkki edilen İzmir'de son senelerde artan nüfusla beraber balık tüketiminin de süratle artışı halen eski metodlarla körfez içine inhisar eden balıkçılığın geliştirilmesinde ve av sahalarının genişletilmesinde (Av âlet ve vasıtalarının daha efektif bir şekle sokulması ve üretimi arttırma gayesiyle körfez dışı ve hatta açık deniz balıkçılığına önem verilmesi gibi...) bir zaruretin gün ışığına çıkmış olduğu artık su götürmez bir hakikattir.

Şüphesiz, bir memlekette belirli sahalarda bir kalkınma var deniyorsa ihtiyaç da var demektir. İhtiyaç olmayan yerde kalkınma da olmaz. İhtiyaçlar doğacak ve bu ihtiyaçlara müsbet yolda cevap verebilecek bir organizasyon kurulacak ki kalkınma olsun. Bugün balık tüketimi yönünden İzmir ve havalisinde ihtiyaç, fazlasıyla doğmuş olmalı ki örneğin Marmara Denizinden tutulan balıkların gün be gün ithal edilme zorunluğu doğmuştur. Marmara Denizinden nakledilen balıklar, sürüler halinde dolaşp büyük miktarda av veren pelajik balıklar olup başlıcaları: Palamut - Torik (*Sarda sarda* (Bloch.)), Uskumru (*Scomber scomber* (L.)), Kolyos (*Scomber japonicus* (Hout.)), Hamsi (*Engraulis enersicholus* (L.)), İstavrit (*Trachurus* sp.) dir. Bunun yanında Ege sahillerinde Aliağa, Foça, Karaburun, Çeşme, Söke, Köyceğiz, Bodrum ve Güllük mevkieinden de İzmir'e bol miktarda balık gönderilmesine rağmen balık fiatlarında en ufak bir düşme olmadığı gibi aranan balıklar da bulunmamaktadır.

Bugün tüketimi İzmir'de yapılan balıkların balıkthane kayıtlarına göre bir sene içinde muamele gören miktarı 800-1100 ton arasında değişmektedir. Kantitatif bakımdan durum böyle olduğu halde kalitatif bakımdan oldukça değişik balık türleri ile körfez büyük bir zenginlik arzeder. Bugün Ege Denizinde mevcûd 300 küsûr balık türünden 200 den fazlası körfezde yaşamaktadır.

İzmir Körfezinde balıkçılık körfez sularının sığ olması dolayısıyla (Ortalama 8-10 m.) çökertme ağları, tratolar (Manyat), Paragatlar (Paraketa) ve muhtelif cins oltalarla yapılır. Bir kısım balıklar da dalyanlarda avlanır. (Kefal, Levrek, Çipura gibi...)

Trawl, gırgır gibi derin deniz balıkçılığında kullanılan av âletlerinin körfezde kullanılması yasaktır. Bununla beraber halen yasaklara riayet etmeyen ve gırgırla kaçak olarak körfezde balık avlayan balıkçılara maalesef rastlanmaktadır.

Körfezde avlanan balıkların büyük bir kısmını bütün sene boyunca körfeze bağlı kalan diğer bir deyimle yerli balıklar ve demersal balıklar teşkil eder.

Yerli balıklar olarak telâkki ettiğimiz türler: Çipura (*Chrysophrys aurata* (L.)), Kefal (*Mugil* sp.), Sinagrit (*Dentex dentex* (L.)), Levrek (*Morone labrax* (L.)), Fangri (*Pagrus, pagrus* (L.)), Trança (*Pagrus ehrenbergii* (Val.)), Mercan (*Papellus* sp.), Karagöz - Sargos (*Sargus* sp.), Isparoz (*Diplodus annularis* (L.)) dir.

Demersal balıklardan da en önemli telâkki ettiğimiz: Dil (*Solea* sp.) Barbunya - Tekir (*Mullus* sp.) ve Bakalario (*Gadus* sp.) dir.

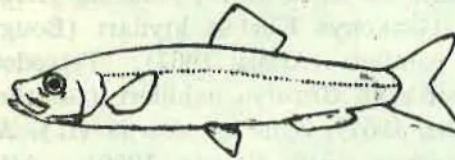
İzmir Körfezinde hemen hemen bütün sene boyunca avlanan pelajik balıkların başında Sardalya (*Sardina pilchardus* (Walb.)) gelir. Ayrıca tâli olarak Istavrit (*Trachurus* sp.) ve Iskarmoz (Mahalli ismi ile Turna) (*Sphyraena sphyraena* L.) türleri de zikredilebilir.

Körfezde total olarak en fazla av Nisan-Kasım ayı arasında alınır. Bu aylar içinde Eylül ve Ekim ayları av periyodunun maximuma eriştiği aylardır. Bu aylar dışında bilhassa kış mevsiminde avcılık azalmakta olup Şubat ayında minimuma düşer.

İzmir Körfezinin balıkçılığında, Karides (*Penaeus trisulcatus* (Fors.)) önemli bir yer tutar. Karides özel çökertme ağıları vasıtasıyla bilhassa Nisan ayı başlangıcı ile Haziran ayı arasında avlanmaktadır. İzmir'de karides avcılığı İskenderundan sonra gelir ve bu avcılık insan kontroluna alındığı takdirde büyük ıstikbâl vaad eder görünmektedir.

Diğer taraftan İzmir'de son zamanlarda azımsanmayacak miktarda balık (Başta İtalya olmak üzere Yunanistan, Lübnan, Almanya, Hollanda vs.. gibi yabancı memleketlere) ihraç edilmektedir. Bu balıkların başlıcaları: Çipura (*Chrysophrys aurata* (L.)), Trança (*Pagrus ehrenbergii* (Val)), Levrek (*Morone labrax* (L.)) türleri ile Türkiye'de az yenen balıklardan bazıları: Yılan b. (*Anguilla anguilla* L.), Köpek b. (*Mustelus* sp.), Vatoz (*Raja* sp.) ve Çuçuna (*Myliobatis aquila* (L.)) dır.

Şayet balıkçılığımız iyi bir organizasyonla yeniden ele alınarak üretime tüketimin yanında buna paralel olarak ister tabii ister sunî şekilde hazırlanacak müsait şartlar içinde muhafaza ve yetiştirilmeleri insan kontroluna alınacak olursa bu mevzûn ihracatımızda önemli bir yer tutacağına şüphe yoktur.

İSKENDERUN KÖRFEZİNDEN YAKALANAN VE TÜRKİYE İÇİN NADİR OLARAK BİLİNE DÖRT BALIK TÜRÜ

(Kısım 1)

R. Geldiay
S. Mater

Ege Üniversitesi Fen Fakültesi
Genel Zooloji Kürsüsü

G İ R İ Ş

1968 Ocak ayı içinde İskenderun Körfezine yapılan ekskürisyon mü-nasebetiyle toplanan materyel meyanında Teleost balıklarından Indo - Pasifik menşeli üç tür, (*Holocentrum rubrum* (Forskal), *Trichiurus lepturus* L., *Tetrodon spadiceus* Rich.) ile Türkiye'nin yalnız Doğu Akdeniz sahillerinde yayılma gösteren, *Synodus saurus* (L.) türü tesbit edilmiştir.

Memleketimizde daha evvel Akşiray (1954) ın Türkiye deniz balıkları hakkındaki çalışmasında (*Holocentrum rubrum* (Forskal), *Synodus saurus* (L.), *Tetrodon spadiceus* Rich.) türlerine çok kısa temas edilmektedir. Daha sonra Artüz (1957) ün verdiği bir listede *Synodus saurus* (L.), *Holocentrum rubrum* (Forskal), *Trichiurus lepturus* L., *Tetrodon spadiceus* Rich. türlerinden bahsedilmektedir ki burada *Trichiurus lepturus* L. Türkiye için yeni bir tür olarak takdim edilmektedir.

Bahis mevzuu numunelerden *Holocentrum rubrum* (Forskal), Doğu Akdenizden başka Kızıldeniz, Çin ve Japon Denizlerinde (Forskal, 1775, Günther, 1859) *Trichiurus lepturus* L., Akdeniz (Artüz, 1957, Bougis, 1959, F.A.O. 1960), Gaskonya Körfezi kıyıları (Bougis, 1959), Atlantığın Amerika Kıtası sahilleri (Artüz, 1967), *Tetrodon spadiceus* Rich., Hint Okyanusu, Pasifik ve Brezilya sahilleri (Günther, 1870), Akdeniz (Akşiray, 1954, Artüz, 1957), *Synodus saurus* (L.), Akdeniz (Günther, 1864, Cuvier-Valenciennes, 1846, Bougis, 1959), Atlantığın Akdenize komşu sahillerinde (Günther, 1864) yayılma göstermektedirler.

Süveyş Kanalı açılmadan evvelki kayıtlarda (Günther, 1859-70, Forskal, 1775, Richardson, 1844) *Tetrodon spadiceus* Rich., *Holocen-*

trum rubrum (Forskal), ve Trichiurus lepturus L. türlerinin yayılma gösterdikleri sahalar arasında Akdenizin bulunmadığı, halbuki yakın senelerdeki kayıtlarda (Artüz, 1957, Akşiray, 1954, Bougis, 1959, F.A.O., 1960) mezkûr türlerin yayıldıkları sahalar arasında Akdenize de yer verilmiş olduğu görülmektedir. Böylece bu kayıtlardan da anlaşılabilceği gibi adı geçen balık türlerinin Indo-Pasifik menşeli olduklarından artık şüphe edilmemektedir.

Artüz (1957) ün Synodus saurus (L.) türünü Indo-Pasifik menşeli balıklar meyanında göstermiş olmasına rağmen, Süveyş Kanalı açılma-dan evvelki kayıtlarda (Cuvier - Valenciennes, 1846, Günther, 1864) bu türün Akdenizden rapor edilmesi bizde adı geçen türün Indo-Pasifik menşeli olmayıp, pek muhtemel olarak Cebelütarik boğazı yolu ile Atlantik-tan Akdenize girmiş sub-tropik menşeli bir tür olabileceği fikrini uyan-dırmıştır.

Bütün bu görüşlerin ışığı altında, aşağıda, Türkiye için nadir olduğu muhakkak olan ve yalnız İskenderun Körfezi ve civarında bulunan bu dört tür balığın morfolojik yapılarının mufassal olarak verilmesinde fa-i-de mülâhaza edilmiştir.

Holocentrum rubrum (Forskal, 1775)

(Levha I, Şek. a,b)

Sciena rubra

Perca rubra

Holocentrum alborubrum

Holocentrum marginatum

Holocentrum rubrum

«

«

FORSKAL, 1775 p. 48.

BLOCH-SCHNEIDER, 1801 p. 90.

LACEPEDE, 1803 p. 372. Vol. IV.

CUVIER-VALENCIENNES,
1829 p. 216. Vol. III.

GÜNTHER, 1859 p. 35. Vol. I.

F.A.O., 1960 p. 97.

— İskenderun Körfezinden; trawl ile; 18/1/1968;2 numûne.

BERYCIFORMES ordusunun HOLOCENTRIDAE familyasına men-sup bir balık türüdür. Vücudu lateral olarak yassılaştırmıştır. Yüzgeç for-

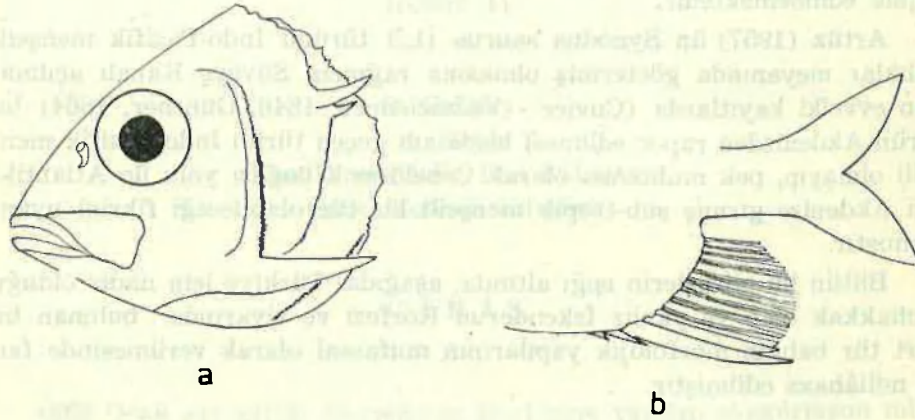
3-4

mülü: D_{x1}-11, P₁₄, V₁-7, A_{1v}-9 tarzında olup L.I de 55 ————— 60 pul

6-7

ihativa etmektedir. Baş uzunluğu vücut yüksekliğine hemen hemen eşit-tir. Çatal boy nazarı itibara alınacak olursa baş uzunluğunun iki misli-dir. Gözler çok iri olup, kutru preorbiter mesafeden büyük ve baş uzun-luğunun 1/3 ü kadardır. Buna mukabil interorbiter mesafe göz çapından küçüktür. Ağız küçük ve aşağıya doğru müteveccih olup, ağız yarığı gü-

zün ön ucundan indirilen dik ile aynı hizadadır. Dişler küçük kadife dişleri halinde ve çok sıralıdır. Vomerde iki sıra diş bulunur. Preoperculum ve operculum pullarla mücehhez olup dikenlidir. Preoperculer dikenler dorsalde testere gibidir. Ventralde tek iri bir dikenle nihayet bulur. Operculum üzerinde mevcut iki dikenden alttaki daha küçüktür. Vücudu örten pullar ktenoid tiptendir. (Şek.1.a.).

Şekil. 1 — *Holocentrum rubrum*: a) Baş ve operculum; b) Anal yüzgeç.

Dorsal yüzgeç başın arka kısmından başlar. Diken radiusları kuvvetli olup 3. radius diğerlerine nazaran önde bulunur. Anal yüzgecin 3. diken radiusu büyük ve kuvvetlidir (Şek.1.b). Pektoral yüzgeç ventral yüzgece nazaran önde bulunur. Kaudal yüzgeç homoserk tiptedir. Dorsal ve anal yüzgeçler vücudun meydana getirdiği çıkıntı üzerinde yer alırlar. Anüs vücudun 2/3 de yer alır. Renkleri dorsalde parlak kırmızı veya kırmızımsı pembe ventralde gümüşidir. Balıkta vücut boyunca uzanan 6-7 adet esmer kırmızı bant bulunur. Kaudal yüzgecin uçları ve dorsal yüzgecin kaide kısmı siyah lekelidir. Elimizdeki numunelerin boyları 140-160 mm. arasında değişmektedir.

Trichiurus lepturus LINNE 1758

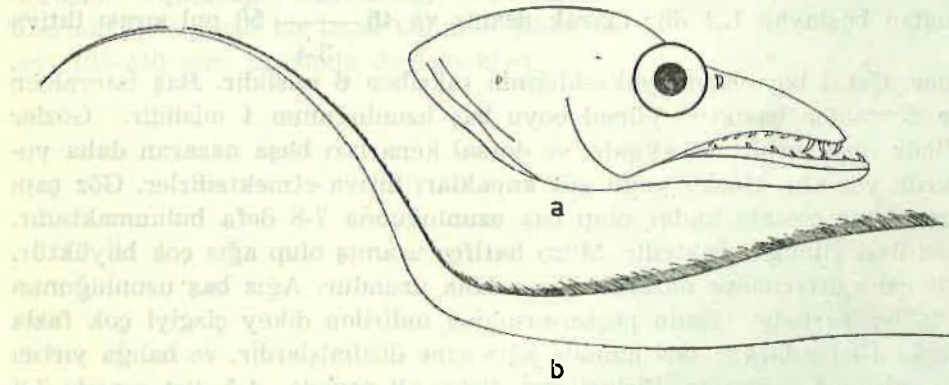
(Levha II, Şek. 2. a,b)

Lepturus
Trichiurus lepturus
« «
« «
« «
Trichiurus lepturus

ARTEDI, 1738 p. 551.
LINNE, 1758 p. 429 Vol. I.
BLOCH-SCHNEIDER, 1801 p. 517.
YARRELL, 1836 p. 182 Vol. I.
GÜNTHER, 1859 p. 346 Vol. I.
ARTÜZ, 1957 p. 21.

— İskenderun Körfezinden, trawl ile; 18/1/1968;2 numune.

PERCIFORMES ordosunun TRICHIURIDAE familyasına mensup bir balık türüdür. Vücut lateral olarak yassılaştırmış ve arkaya doğru incelerek iplik şeklinde uzamıştır. Yüzgeç formülü: $D_{125-132}, P_{10-11}, A_{105-115}$ tarzındadır. Ventral ve kaudal yüzgeç mevcut değildir. Ense bölgesinden başlayan L.1 önce bir kavisle aşağıya doğru uzandıktan sonra pektoral yüzgecin arkasından itibaren düzelir ve ventral tarafa daha yakın olmak üzere vücuda paralel olarak devam eder. Vücut boyu baş uzunluğunun hemen hemen 7 misli kadardır. Vücut yüksekliği uzunluğun $1/17$ si kadardır. Göz normal büyüklükte ve baş profili çizgisine yakındır. Göz kutru preorbiter mesafesinin 3 katıdır. Interorbiter mesafe göz çapına hemen hemen eşittir. Göz irisi sarı renktedir. Müzo uzamış olup, kısa bir gagayı andırır. Alt çene üst çeneye nazaran daha uzun ve hafifçe dorsale müteveccihdir. Alt ve üst çenedeki dişler tek sıra üzerine dizilmiş kanin dişlerdir. Alt ve üst çenenin posteriorunda yer alan dişlerden 2-3 adedi diğerlerine nazaran daha büyük olup çok kuvvetli ve uçları kıvrıktır. Vomer dişsizdir. Palatine gözle ayırd edilmesi güç olan çok ince bir sıra diş bulunur. Dil uzun ve düzdür. (Şek.2.a)

Şekil. 2— *Trichiurus lepturus*: a) Baş bölgesi; b) Anal yüzgeç ve kuyruk

Dorsal yüzgeç yumuşak radiuslardan yapılmış olup operculum hizasından başlayarak vücut sonuna kadar devam eder. Radiusların boyları aşağı yukarı birbirlerine eşit ve arkaya doğru tedricen kısalarak devam eder. Pektoral yüzgeç küçüktür. Anal yüzgeç anüsün posteriorundan başlayarak birbirleriyle irtibatı olmayan münferit dikenimsi çıkıntılar halinde uzanır. (Şek.2.b) Anüs vücutun takriben $1/3$ mesafesinde yer almıştır. Pulsuz olan vücut ince bir zarla örtülüdür. Renk dorsalde gümüşü-esmer ventralde gümüşidir. Yüzgeçler grimsi renktedir. Topladığımız numûnelerin boyları 355-420 mm. arasında değişmektedir.

Synodus saurus (LINNE 1758)

(Levha III, Şek.3.a,b,c)

Osmerus	ARTEDI, 1738 p. 216, 319.
Salmo saurus	LINNE, 1758 p. 516 Vol.I.
Synodus synodus	BLOCH-SHNEIDER, 1801 p. 396.
Saurus lacerta	CUVIER-VALENCIENNES, 1849 p.463 Vol.xxii.
Saurus griseus	GÜNTHER, 1864 p.394 Vol.V.
Synodus saurus	BOUGIS, 1959 p. 136 Tome I.
« «	F.A.O., 1960 p. 63

— İskenderun Körfezi; trawl ile; 18/1/1968; 11 numune.

MYCTOPHIFORMES (INIOMI) ordosunun SYNODIDAE familyasına mensup bir balık türüdür. Vücut yuvarlak ve hafifçe uzamıştır. Yüzgeç formülü: $DI-11, P14, V8, AI-11$ tarzındadır. Anal yüzgeç hizasında ve dorsalde karakteristik bir yağ yüzgeci (Adipöz yüzgeç) bulunur. (Şek. 3.b) Pektoral yüzgecin dorsalinden ve operculumun hemen hemen arka-

3

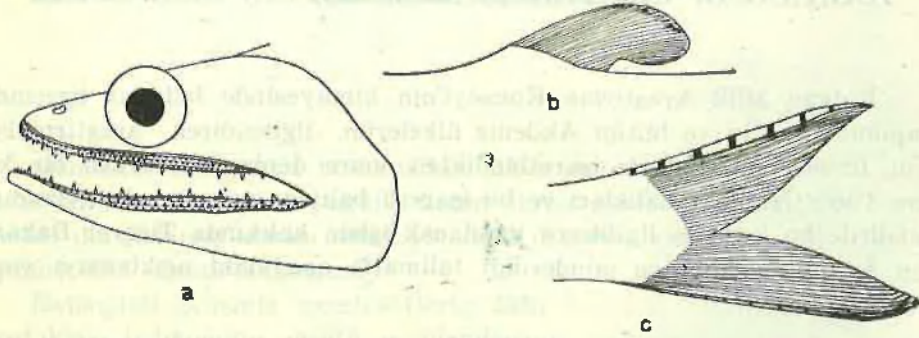
sından başlayan L.1 düz olarak uzanır ve 45 ——— 50 pul sırası ihtiva

3-4

eder. Çatal boy vücut yüksekliğinin takriben 6 mislidir. Baş lateralden ve dorsalden basıktır. Vücut boyu baş uzunluğunun 4 mislidir. Gözler küçük olup birbirine yakındır ve dorsal kenarları başa nazaran daha yukarda yer alır. Gözler yağlı göz kapakları ihtiva etmektedirler. Göz çapı preorbiter mesafe kadar olup baş uzunluğunda 7-8 defa bulunmaktadır. Göz irisi gümüşü renktedir. Müzo hafifçe uzamış olup ağız çok büyüktür. Alt çene üst çeneye nazaran biraz daha uzundur. Ağız baş uzunluğunun 1/2 den fazladır. Gözün posteriorundan indirilen dikey çizgiyi çok fazla geçer. Dişler birkaç seri halinde ağız içine dizilmişlerdir, ve balığa yırtıcı bir görünüş sağlarlar. Birinci seri dişler alt çenede 4-5, üst çenede 3-4 sıra üzerine dizilmiş ilk sıraları dışarı müteveccih dıştan içe doğru küçülen kanin dişlerdir. Palatin kemiği üzerinde yer alan dişler tek sıra üzerine dizilmiş ve sivridir. Daha içerde yer alan üçüncü seri dişler de tek sıra üzerine dizilmişlerdir. Ayrıca vomer de dişlerle teşhiz edilmiştir. (Şek.3.a)

Dorsal yüzgeç vücutun yarısından daha önde yer alır. Ventral yüzgece nazaran daha geride bulunur. Yüksekliği fazladır. İlk radiuslar daha uzun olup tedrici olarak kısalmır. Yağ yüzgeci nisbeten küçüktür. Pektoral yüzgeç operculumun posteriorundan başlar, ince uzun olup arka ucu ventral yüzgecin başlangıç noktasına kadar ulaşır. Ventral yüzgeç pektoral yüzgece nazaran daha geride bulunur. Anal yüzgeç küçük olup yağ

yüzgeci hizasının biraz anteriorun-yer alır ve anüsün hemen arkasından başlar. Anüs vücudun takriben $\frac{3}{4}$ mesafesinde yer alır. Kaudal yüzgeç homoserk tiptedir. Kuyruğun her iki çatalının uç kısımlarında pullu appendix bulunur. (Şek.3.c)

Şekil. 3 — *Synodus saurus*: a) baş; b) Yağ yüzgeci (Adipöz y.); c) kuyruk.

Operculum pulludur. İri olan vücud pulları cycloid tiptedir. Renk dorsalde yeşilimsigri kahverengi, ventralde ise gümüşü-beyazdır. L. I in üzerinde ince siyah bir band bulunur. Elimizde mevcut numûnelerin boy-ları 162-240 mm. arasında değişmektedir.

(Devam edecek)

İTALYANLAR TARAFINDAN MARKALANAN ORKİNO SLAR

İtalyan Millî Araştırma Konseyi'nin himayesinde balıklar üzerinde yapılmakta olan ve bütün Akdeniz ülkelerini ilgilendiren araştırmalar için, üzerleri markalarla işaretlendikten sonra denize salıverilen bir kısım Ton (Orkinos) balıkları ve bu işaretli balıklar sularımızda avlandığı takdirde bu hususta ilgililerce yapılacak işlem hakkında Ticaret Bakanlığı İstanbul Valiliğine gönderdiği talimatla aşağıdaki açıklamayı yapmıştır.

«İtalya Büyükelçiliğinin müracaatına atfen Dışişleri Bakanlığımızdan alınan bir yazıda İtalyan Millî Araştırma Konseyi'nin himayesinde balıklar üzerinde yapılmakta olan araştırmalarla ilgili olarak, bir kısım Ton (Orkinos) balıklarının üzerlerinde SİRİO - MİLANO (İTALYA) ibaresini ve üç rakamlı bir numarayı havi markalarla işaretlendikten sonra denize salıverildiği bildirilerek Akdeniz ülkelerini ilgilendiren bu araştırmaların tamamlanabilmesi için, Türk balıkçılarınca yakalanacak bu işaretli balıklardan toplanacak markaların yer, zaman ve diğer faydalı bilgilerle birlikte İtalyan Dış Ticaret Nezaretine ulaştırılmasının istenildiği ifade edilerek gereğinin yapılması istenilmiştir.

Bahis konusu araştırmalar balıkçılığımızı da ilgilendirdiğinden vaki isteğin yerine getirilmesini sağlamak üzere:

Durumun ilçe ve bucaklara tamim edilmek suretiyle iliniz dahilindeki deniz ve denizle bağlantılı sularda çalışan balık avcılarına duyurularak üzerinde zikri geçen yazıları havi marka bulunan Ton yani Orkinos balığı avladıkları takdirde markasını çıkararak balığın hangi tarihte, nerede avlandığının ve varsa diğer faydalı bilgilerin yazıldığı bir kâğıtla birlikte bir zarf içinde aşağıdaki adresimize göndermelerinin veya bu adrese gönderilmek üzere en yakın, İl, İlçe, Bucak, Muhtarlık gibi idare makamlarına veya Balıkthane, Ticaret Odası, Et ve Balık Kurumu Deposu, Balıkçılık Kooperatifi gibi müessese ve teşekküllere teslim etmelerinin temini gerekmektedir.»

Marka ve bilgilerin gönderileceği adres: Ticaret Bakanlığı Su Ürünleri ve Avcılığı İşleri Müdürlüğü, Olgunlar Sokak No. 5/9, Yenışehir --

ANKARA

DOĞU KARADENİZ BALIKÇILIĞININ KALKINDIRILMASI

SAİM ONAT
Balıkçılık Uzmanı

Memleket Ekonomisi bakımından etkili olacak üretim konuları arasında bulunan balıkçılık, bugüne kadar ihmal edilmiş ve üzerinde ciddi şekilde durulmamış olması sebebiyle, Millî Ekonomimizin en geri sektörlerinden biri olarak kalmıştır.

Balıkçılığı gelişmiş memleketlerin dahi üzerinde artan bir önemle durdukları balıkçılığın, çeşitli problemlerinin yıllardır yurdumuzda ihmal edilmiş olmasını balıkçılığımız ve memleket ekonomisi yönünden büyük bir kayıp olarak kabul etmek lâzımdır.

Bilindiği üzere, Plânlı Kalkınma dönemine girmiş bulunan memleketimiz iktisadî gelişmesinde faydaları beklenen su ürünlerimizin, tahmin edilen seviyeye ulaştırılması bakımından Birinci Beş Yıllık Plân döneminde öngörülen tedbirler üzerinde yapılan çalışmaların yeterli olmadığı açıklanmıştır. Bu hale göre, hiç değilse İkinci Beş Yıllık Plân döneminde öngörülen hizmetlerin tahakkukunu mümkün kılacak şekilde lüzumlu tedbirlere süratle girişilmek lâzımdır.

Uzunluğu 7126 kilometreyi bulan sahillerimiz boyunca bugünkü durumları itibariyle basit ve fakir de olsa bir çok balıkçı köy ve kasabaları mevcuttur. Memleketimizin bilhassa Doğu Karadeniz bölgesinin coğrafî durumu itibariyle dar olan arazileri üzerinde tarım alanında faaliyette bulunmanın imkânsızlığı göz önüne alındığında, bu bölge halkı için balıkçılık önemli bir iş sahası ve aynı zamanda geçim vasıtasıdır.

Balıkçılık faaliyetleri ve üretim durumu yönünden önemli olan Karadeniz Bölgesinden memleketin genel üretiminin % 62 si temin edilmektedir. Diğer taraftan yurdun muhtelif yerlerinde balık avcılığı ile uğraşan mahir reisler, cesur balıkçılar ve balıkçı teknelerini inşa eden ustalar bu bölgeden yetişmektedirler.

Memnuniyetle ifade etmek isteriz ki son günlerde Su ürünlerimizi ve Ekonomisini geliştirmek amacıyla bir takım ciddi tedbirler üzerinde çalışmalara girişildiği bu arada öncelikle Doğu Karadeniz Bölgesi balıkçılığının kalkındırılmasının ele alındığı ve gerekli tetkiklere başlanıldığı öğrenilmiştir.

Bilindiği üzere, Su Ürünleri, iç sularda yapılan bazı müdahaleler hariç, istihsal bakımından her hangi bir hazırlık safhasına lüzum göster-

meden kendi kendini yenileyen bir üretim kaynağıdır. Üretici bakımından güç, meşakkatli ve aynı zamanda tehlikeli bir üretim alanı olması ve üretim konusu maddenin çok çabuk bozulabilmesi sebepleri ile, diğer üretim alanlarına nazaran ayrı bir özellik arzettiğinden devlet himayesine daha fazla ihtiyaç göstermektedir.

✓Sinopdan Hopa'ya kadar uzanan geniş bir sahayı teşkil eden Doğu Karadeniz Bölgesi balıkçılığının geliştirilmesi amacıyla ele alınacak konuların, Bölgenin özellikleri, balık potansiyeli ve Ekonomik değeri dikkat pazara alınarak doğru bir yön verilmesini temin bakımından devletin yol göstericilik, teşvik ve yardımda bulunması lâzımdır.

Balığın esas üreticisi olan balıkçının zümre hâkimiyetinden kurtarılacak emeğinin karşılığının kendi kazancı olacağını bilmesi suretiyle yarınından daha emin bir şekilde çalışır hale getirilmesi lâzımdır. Balık avcılığı, bilindiği üzere kollektif bir çalışmayı gerektiren bir faaliyet olması itibarıyla, meslekten olan kimselerin muayyen şartlarla kendi aralarında teşkilâtlanmaları icab eder. Ancak balıkçılarımızın malî imkânsızlıkları veya bu şekil teşkilâtlanmalarda meslekle alakâlı olmayıp, menfaat amacıyla ön ayak olanların teşebbüsü ile kurulan teşekküller, uzun ömürlü olmayıp, kısa bir süre sonra dağılmak zorunda kalmışlardır.

Binaenaleyh, öncelikle balıkçıları hakkaniyet esasları dahilinde ve emin olarak çalışacak güvenilir teşkilâtlar haline getirmek zarureti vardır. Bu temin olunamadığı müddetce, şahısların sermaye gücü ile yapacakları faaliyetler hiç bir zaman bölge balıkçılığının düşünüldüğü şekilde kalkındırılması için kâfi görülemez. Balıkçılığı ileri memleketlerin durumları tetkik edildiğinde, balıkçıların mahalli kooperatifler, cemiyetler halinde teşkilâtlanmış olarak çalıştıkları görülür.

Bölgenin, istihsal olunan belli başlı balık cinslerine ve balık potansiyeline göre tatbik edilecek avlama metodları, kullanılacak araç ve gereç tiplerinin isabetli şekilde tesbiti ve müstahsilin ona göre donatılması, üzerinde durulacak konuların başında gelir. Ancak bu esasların sıhhatli bir şekilde tesbiti için de, Bölgedeki balık kaynaklarının verimlilik miktarlarının bilinmesi lâzımdır. Aksi takdirde yatırımlardan olumlu sonuç alınamaz.

Doğu Karadeniz bölgesinin balık üretiminde önemli olan hamsidir. Bugünkü üretime nazaran ileride alınacak tedbirlerle üretimin daha da fazla arttırılması şüphesiz ki mümkün olabilir. Ancak, üretimi arttırmak yoluna giderken buna paralel olarak da üretilecek balıkların değerlendirilmesi için lüzumlu tedbirleri peşinen düşünmek lâzımdır. Hamsi için düşünülecek tedbirlerin başında, önemli görülen merkezlerde müsait kapasitelerde balık unu ve yağı tesisleri yapmak olabilir. Zira Konserv-

sanayii bakımından hamsi, ham madde olarak düşünülemez. Tuzlama ve ançüvez yapılması akla gelebilir ise de, istihlâk bakımından büyük yekûn teşkil etmeyecek bu şekil mamuller için masraflı yatırımlar yapılması hiç bir zaman uygun olamaz. Kaldı ki, Karadeniz hamsisinin ançüvez için pek de elverişli olmadığı yetkililerce ifade edilmektedir.

Bölgede hamsiden sonra üretilen balık cinsleri, palamut, torik, uskumru, iri istavrit, tirsi, zargan gibi pelajik balıklar ile, mezgıt, kalkan, barbunya, tekir v.s. gibi dip balıklarıdır. Bu türlerden palamut, torik, uskumru sanayie elverişli ve aynı zamanda ihraç değeri olan balıklardır. Binaenaleyh, bölgenin kalkındırılması yönünden öncelikle istihsal faaliyetlerinin bu cins balıklara teksifi icab eder. Zira pelajik balık olan bu türlerin Doğu Karadenizde av verme zamanları muayyen devrelere inhisar eder. Bunların dışında kalanlar ve dip balıkları taze olarak istihlâk edilir.

Doğu Karadeniz bölgesinde konserve tesisleri düşünüldüğünde, tesisin birinci derecede ham maddesini teşkil edecek olan pelajik cinslerden palamut, torik, uskumru gibi balıkların gereyi gibi ve yeter miktarlarda temini mümkün olmadığı takdirde, kurulacak tesislerin çalıştırılmaları kabil görülemez. Nitekim, memleketimizde mevcut, balık üzerine çalışan konserve tesislerinin büyük ekseriyeti, balık temini imkânları ve balık istihsal devreleri dışındaki zamanlarda da sebze ve meyve üzerinde çalışmak hususunu dikkat nazara alarak Marmara Bölgesinde (İstanbul, Gelibolu, Çanakkale v.s.) kurulmuştur.

Doğu Karadeniz Bölgesinde, konserve bakımından elverişli olabilecek meyve ve bilhassa sebze bulunmadığı cihetle, tesislerde balık işleme devresi dışında boş kalan devrelerde bu gibi maddelerin konserve faaliyetine dahil edilmeleri mümkün görülemeyeceğinden, tesislerin rantabl çalışmalarının ne şekilde kabil olabileceği düşünülecek bir konudur.

Doğu Karadeniz bölgesi balıkçılık çalışmaları arasında değinilmesi icab eden konulardan biri de, siyah havyar istihsalinin artırılması imkânları olmalıdır.

Dünyaca makbul Türk havyarlarının istihsal olunduğu Samsun bölgesinde, Kızılırmak ve Yeşilirmak da avlanan ve siyah havyar istihsal edilen Mersin, Şip, Sivrişka, ve Morina balıklarının istihsalinin artırılmaları ve elde edilecek havyarların daha modern esaslara göre hazırlanmaları imkânları üzerinde durulmalıdır. Zira kıymetli ve kuvvetli bir gıda maddesi olan havyarın değer fiatlarla dış piyasalara satılması pekâlâ mümkün olabilir.

Bölgede yapılmakta olan kurşunla yunus avcılığına gelince: Yunusların, çevirme ağıları kullanılarak avlanmalarının terkedilip tamamıyla kurşunculukla faaliyette bulunulması ve bu şekil avcılığın zararlı sonuçları Karadenizde yunus neslinin eski yıllara nispetle yok denecek derece-

de azalmasına sebep olmuştur. Nitekim, aynı durumu müşahade etmiş olan Karadenize sahil dar memleketlerden Sovyetler Birliği, Bulgaristan ve Romanya, Burgazda yapılan müşterek toplantıda Overfishingin mevcut olduğunu kabul ederek 1 Nisan 1966 tarihinden itibaren 10 yıl süre ile Karadenizde yunus avcılığının katıyetle yasaklanması gerektiğini kabul etmişlerdir.

Aynı konu ile ilgili olarak memleketimizde balıkçılık araştırma hizmetleri ile görevli İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Hidrobiyoloji Araştırma Enstitüsü tarafından verilen raporlarda, yunus stoklarının on yıllık bir süre içinde ancak yeniden av verebilecek duruma gelebilmelelerinin mümkün olacağı ifade edilerek, bu sebeple yunus avcılığının bu süre içinde teşvik edilmemesi, uzun bir müddet için kurşunculuk usulünün terkedilmesi, overfishing geçtikten sonra yunuslarda artış görüldüğünde, diğer memleketlerde olduğu şekilde çevirme ağları ile avlanma yoluna gidilmesi lüzum ve zarureti açıklanmıştır.

Bu durumda Bölge Balıkçılığının kalkındırılması konusunda yapılacak çalışmalarda kurşunla yunus avcılığının teşvik edilmemesi ve önleyici tedbirlerin alınmasına yer verilmelidir.

Bölge balıkçılığı için en uygun yardım şekli: Doğu Karadeniz Bölgesi balıkçılığının kalkındırılması amacıyla Hükümetçe tefrik edilecek fonun para olarak tevzii yoluna gidilmesi kanaatımızca uygun değildir. Zira bu takdirde yapılacak harcamaların bazı ahvalde maksadın dışındaki hizmetlere harcanması ihtimalleri ile karşılaşılabilir. Nitekim Ziraat Bankasının balıkçılık alanında yapılacak çeşitli hizmetlere sarf edilmek amacı ile bazı bölgelerde müstahsile vermiş olduğu kredilerin balıkçılıkla hiç alâkası olmayıyan çeşitli iş sahalarına kullanıldığı işitilmiştir.

Balıkçılığı ileri memleketlerde çalışma şartlarının icabına göre, müstahsilin faaliyetleri yönünden lüzumlu görülen araç ve gereçlerin tedariği, yeni tesisler yapılması bahis konusu olduğunda ilgili teşekküllerce bunların para yardımı şekli yerine, doğrudan doğruya malzeme yardımları ile karşılanması daima tercih edilmiş ve olumlu sonuçlar alınmıştır.

Balıkçılık konusunda yapılması düşünülen büyük yatırımların doğrudan doğruya özel sektörün bilgi, tecrübe ve yetkisine bırakılmayıp devletin yetkili organlarının yardım ve mürakabeleri altında yapılması şüphesiz ki en uygun hâl şeklidir.

Bu yazıda değinilen hususlar Karadeniz Bölgesine çeşitli balıkçılık konularında incelemelerde bulunmak amacı ile muhtelif zamanlarda mahalline gidilerek görülen ve yetkililerle de yapılan temaslar sırasında görüş birliğine varılan konulardır.

Doğu Karadeniz Bölgesinden başlıyan bu hayırlı teşebbüsün en kısa bir gelecekte diğer balıkçılık bölgelerine de uygulanmak suretiyle, memleket balıkçılığının kalkındırılması en candan temennimizdir.

TÜRK BALIKCI TEKNELERİ

Fehmi ERSAN
Kimyager

Hâlen, balıkçılığımız belirli bölgelerdeki kıyı avcılığına inhisar etmiş durumdadır. Buralarda ancak zaman zaman faaliyet gösterebilen balıkçılarımız bu işi devamlı bir meslek haline getirememektedir. Çünkü avların akın ettiği müddet bir kaç aydan ibaret kalmaktadır. Göç balıklarının sularımızdan geçme periodlarında servise giren bu teknelerle bu zaman dışında faal olabilecekleri av sahaları yoktur. Şu halde, yalnız belirli mevsimde avlanabilen kıyı balıkçılığı ile yetinilmektedir. Bu sebepten her geçen yıl bir öncekinden farksız olarak devam edegelmekte ve buna bağlı olan balık sanayiimiz de yerinde saymaktadır. Hal böyle kaldığı müddetce, bizde balık endüstrisinin gelişmesini beklemek mümkün görülmemektedir.

Son yıllarda istihallerini bir misli artırmış olan diğer memleketlerde de kıyı balıkçılığı vardır. Bizde olduğu gibi tahtadan yapılmış 10-30 tonluk motorlu tekneler iyi hava şartlarında belirli mesafelerde avlar yaparlar. Bu istihsal çok zaman taze halde tüketilir. Bunun dışında ise uzun seferlere gidebilecek tipdeki teknelerden teşekkül eden filolar muntazam av faaliyetinde bulunarak müstakâr ham madde stoklarını temin ederler. Bu teknelerin bugünkü modern haline getirilmesine kadar geçen zaman içinde edinilen tecrübeler Birleşmiş Milletler teşkilâtınca tesbit ve neşredilmektedir. Her türlü ihtiyaca cevap veren ve bir çok tehlikeyi önleyici tedbirleri sağlayacak tertibata sahip olan bu filoların yurdumuz ekonomik ve sosyal şartlarını uygun olacak örnek ve miktarındaki gruplara sahip olmadan balıkçılık alanına yapılacak yatırımların olumlu sonuç veremeyeceği tabiidir.

Bu gün artık dünya balıkçılık âlemi için müşterek olan av alanları belli olmuştur. Bir çok memleketin bu kaynaklardan faydalanmada yarış ettiği görülmektedir. Bu devletlerin istihalleri ancak bu sayede yükselmekte ve son yılların rekorları kırılmaktadır.

Bizim için de durumun başka türlü olamayacağı anlaşılmaktadır. Çünkü, ötedenberi söylenegeldiği gibi üç yanımızın denizle çevrilmiş olması balıkçılığımız için yeterli ve emin bir kaynak teşkil etmemektedir. Yılların gösterdiği sonuçlar göz önüne alınarak açık ve uzak deniz balıkçılığına gidilmesi için bünyemize uygun şartların incelenmesi gerekmektedir. Bunun için bir yandan balıkçılık eğitim merkezlerine önem vermek, diğer yandan da uzak deniz filoları tesisi için ortamın hazırlığını yapmak kaçınılmaz bir ekonomi zorunluluğudur.

Milletlerarası deniz işletme yeri denilen bu av alanlarına giderek millî ekonomimiz yararına hareketlerde bulunmak ise bir veya bir kaç tekne ile mümkün olamaz. Bu amaçda olumlu sonuç alınması için teşkil edilecek bir grup 3-5 tekneden aşağı olmamalıdır. Bu gemilerden birisi ana gemisi olarak kullanıldığı taktirde, belirli kapasitede dondurma tesisi ve ambarlarından başka bir balık yağı-unu imal yeri ile fletto çıkarma makinesine sahip olmalıdır. Eğer grup halinde avlar yapılacaksa diğer teknelerin ürünü bu büyük tekneye aktarılır. Bazı halde olduğu gibi alanın şartları icabı küçük tekneler ayrı ayrı faaliyetde bulunacaksa bunların da derin soğutucu tertibatına sahip olmaları lâzımdır. Av yapılan saha yakınlarını taze balık satılması konusu üzerine etüd edilmesi gereken ticarî hareketlerdir. Büyük devletlerin balıkçılık hareketlerinde taze balık pazarlarının daha çok kıyı balıkçılığı ile rantabl halde tutulduğu görülmektedir.

Bir çok şartların yerine getirilerek yapılacak uzak deniz balıkçılık hareketinden sonra, bir kısmı donmuş fletto ve bir kısım da mamûl ile yurda dönecek filonun güzergâhdaki pazarlarda müsait fiyat araması da ayrı bir ticarî etüddür.

İşin bu yüzü gözden geçirildikten sonra, bu yatırımların devlet tarafında sağlanması için gereken ortamın incelenmesi yerinde olur.

Totaliter devletlerde dahi bu meşakkatli meslek tatbikatının özel teşebbüs esaslarının hâkim olduğu görülmektedir. Bu ilk şart olduğuna göre bizde de serbest teşebbüs sahiplerinin bir kooperatif bünyesinde birleşmesi zorunludur. Bu sistemin esaslarının ise kendimizin araştırıp tesbit etmesine lüzum yoktur. Diğer milletler bu alanda bir çok tecrübeler geçirmiş olarak en doğrusunu bulmuştur. Açlıkla mücadele amacı ile teşekkül etmiş milletlerarası teşkilât ile Birleşmiş Milletler Balıkçılık Dairesi bu konu ile ilgili yayınlarda bulunmaktadır. Bu kurullardan ayrıca müşavere suretiyle faydalanmak ve hatta mütehassıs celp etmek mümkündür.

Şurasını hemen kaydetmek yerinde olur ki, Türkiye'de müstahsilin kooperatifçilik hakkında edindiği intiba olumlu olmamıştır. Bir çok mîsallerde bu kurulların gayeden uzaklaştığı ve muvaffakiyetsizliğe sürük-

lendiği görülmüştür. Bu hal yalnız bizde olmayıp bugün gelişmiş haldeki bir çok devletlerde de vuku bulmuştur. Fakat, devlet idarelerinin müdahale ve kontrol hakkı, kooperatif bünyelerinin sağlam halde tutulması gibi tedbirler nihayet modern esasların vazı suretiyle mümkün olmuştur. Bundan sonra ise devlet finasman ve diğer yardımları bu kurullar kanalı ile müstahsile ulaşmış olmaktadır. Buna paralel olarak ürünün değerlendirilmesi alanında da devlet kontrol, müdahale ve diğer çeşitli yardımları ile resmî ve özel sektör el ele çalışarak günümüzün parlak sonuçları elde edilmeye başlanmıştır.

Yukarda izah edilen teşebbüsler yurdumuz için yepyeni bir adım olacaktır. Böylece yapılacak bir harekette hükümet yatırımlarını heba olması halinde ise devletce de tereddütler hasıl olabilir. Bu sebepten kurulacak her çeşit teşkilâtın esaslarının vazında modern tecrübelerin sonuçları hâkim olmalıdır. Yurdumuzun özellikleri, ekonomik, malî ve özellikle eğitimsel bünyemize uygun gelecek şart ve tedbirler titizlikle incelenip en doğru yol bulunmadan yapılacak balıkçılık hareketlerinde varılacak olumsuz sonuçlar bizi ümitsizliğe götürebilir.

Özetle, eğer Türkiye de, diğer bir çok memleket gibi balıkçılık alanında gelişme işini plânlamışsa, modern esasları kabul ve tatbik etmeden muvaffakiyete de ulaşılması mümkün görülmemektedir. Hâlen, kendi tecrübeleri ile sularımıza uygun tekne tiplerini bulmuş ve kendi çapında muvaffak olmuş kıyı balıkçılığımız, balık sanayimiz için iyi bir nüve sayılabilir. Kıyı balıkçılık istihsal seviyemizin daha ileri gidememesini bu sektörün yetersizliğinde aramamalıdır. Boğazlar ve dolaylarını verimliliği artık belli olmuştur. Tatminkâr olmıyan bu miktarların üstüne çıkmak için dış denizlere baş vurmaktan başka çare kalmamıştır.

Son modern teknik ise, uzak deniz balıkçı teknelerinin işletme yapacağı alanlara göre, tiplerinde değişiklikler yapmaktadır. Bunda, her memleket kendi gaye ve şartlarına da yer vermektedir. Yurdumuzun da açık deniz balıkçılığına gideceği ümidi ile, diğer memleketlerin bu alandaki faaliyetlerinden bazı misalleri gözden geçirmek faydalı olacaktır:

1962 denberi, kesif bir faaliyete girmiş bulunan Fransız açık deniz trol filosu 1967 de inşa edilen üç modern trol gemisi ile, 57 ye çıkarılmıştır. Bu gemilere Marie de Grâce, Névé ve Groenland adı verilmiştir. Yaklaşık olarak 85 metre uzunluğunda olan teknelerde soğutma tuneli, balık yağı ve unu istihsal tesisi ile ayrıca; fletto çıkarma makineleri mevcuttur. Fletolar — 32 santigrad'da dondurulmaktadır. Gemi 1150 beygirlik üç dizel grubundan başka, 1100 beygirlik iki elektrik motoru sayesinde saatte 15 mil sür'atle seyretmektedir. Bu modern trol gemisinde, 310 metre küp'lük tuzlama, 695 metre küp'lük de donmuş muhafaza ambarı vardır.

Ayrıca, 300 m³ lük, balık unu ambarı ile, 80 m³ lük balık karaciğer ve gövde yağı deposu bulunmaktadır. Teknenin sahip olduğu 750 m³ lük yakıt deposu, bir seferin 90 gün devam edebilmesini sağlamaktadır. Diğer gemilerde olduğu gibi, bu modern gemiler de arkadan trol tertibatıdır. Gemilerin tunellerinde, icabı halinde — 40 dereceye kadar derin doruk durulan balık, — 20 derecede muhafaza edilmektedir. Bu tip gemilerde deniz üzerinde ve bir taraftan avlama devam ederken, bir yandan da günde 40 ton fletö, 4 ton balık unu ile, saatte 1,5 ton yağ çıkarılabilmektedir.

Orage ve Mousson adlı troller de 43,2 metre uzunlukta olup, 1150 beygirlik motora sahiptir. Bu tekneler, daha çok taze balık piyasası için çalıştırılmakta ise de bunlarda da — 10 santigrad derecelik dondurma tertibatı vardır. 35 m. uzunluğundaki, modern Norte Coper troleri 13,6 mil sür'ate sahip olup açık deniz filosuna katılan gemilerdendir. Bundan başka, sardalya ve torik avları için kullanılan teknelere ilâveten 47 m. uzunluğunda, 1750 beygirlik motoru bulunan Saint - Malo gemisi de 14 mil sür'atle seyretmektedir. Açık denizde çalışan bu gemide, 22 mürettebat bulunmaktadır. Geminin beher seferi 45 gün kadar sürmektedir. Tekne de 540 m³ lük soğuk muhafaza ve tuzlama ambarından başka, günde 60 ton kapasiteli dondurma tuneli, 280 tonluk donmuş muhafaza ambarı vardır. Bu troler yılda 3000 ton sardalye temin edebilecektir.

İngiltere, açık deniz balıkçılığında geri kalmış olduğunu anlayarak, 1965 denberi, bu durumun düzelmesinde gayretler sarfetmektedir. Bu maksatla, yeni kanun ve tadilleri yapılmış, bundan sonra sağlanan finansmanlarla yeni tip tekneler servise girmeye başlamıştır. Artık modası geçmiş sayılan taze balık müstahsili troller donmuş muhafaza ve işleme tesisatlı tekneler haline getirilmiştir. Bu arada Polonya tersaneilerine de büyük troller ısmarlanmış olup, önümüzdeki yılda hizmete alınacaktır. Geçen yıl açık deniz filosuna katılan Marbella adındaki gemi ilk sefer yılında 3671 tonluk ürünle İngiltere Troller (derin dondurma tertibatlı) ile balık istihsalinde rekor kırmıştır. Bu gemi, bir yılda yedi sefer yapmış olup, beheri 30-52 gün sürmüş ve her defasında 371 - 642 ton balıkla limana dönmüştür.

Bu yıl, İngiliz açık deniz balıkçılık filosuna katılan 75,5 ve 70,4 m. uzunluğundaki trollerle takviye edilen avcılık hareketi, gruplar halinde çalışılmak suretiyle yürütülmektedir. Bundan başka, İngiliz kıyı avcılığı ise 21-23 m. uzunluğundaki teknelerle ayrı bir sektör olarak faaliyet göstermektedir.

Bunun bir başka örneği de Almanya'da görülmektedir. Burada da kıyı balıkçılığı geleneksel halde çalışmaktadır. Grup halindeki filolar ise, 10-12 gemiden teşekkül eder. Geçen yıl ise, Alman balıkçılığına modern gemiler iltihak etmiştir. Bunlardan Seefahrt münhasıran ringa avında çalıştırılmaktadır. Bu tekne 64 m. boyunda olup, 600 m³ lük donmuş mu-

nafaza ambarları vardır. 1964 de denize indirilmiş olan, Hans — Pickenpack troleri 78 m. uzunluğunda olup 15 mil sür'attedir. Bu tip gemilerde — 31 santigrad derecelik kapasitede tuneller bulunmaktadır. Şurası da kayda şayan görülmektedir ki, son bir kaç yılda, her ne kadar bir kaç modern trol gemisi uzak deniz balıkçılık filosuna iltihak etmişse de Alman hükûmet kredi politikasında yapılmış olan son kısıntılar gemi inşaat hareketlerine tesirini göstermiştir. Bunun üzerine bir kısım balıkçı grubu, uluslararası rantabilite rekabeti karşısında, geleneksel kıyı balıkçılığı sayılan, ringa avcılığına dönmüştür. 1967 yılı başında, Alman balıkçılık filosu arkadan çekme tertibatlı 52 trolerden ibaret bulunmaktadır. Bunların hemen hepsinde, balık unu - yağı tesisi bulunmaktadır. Büyük kısmında ise, ayrıca dondurma tunelleri mevcuttur.

İspanya uzak deniz balıkçılık filosu son yıllarda, çok büyük gelişme kaydederek 158 parça tekneden teşekkül eden 75479 tonajlık seviyeye ulaşmıştır. Bu gemilerin hepsi, son yılların en modern icap ve ihtiyaçlarına cevap verecek surette teçhiz edilmiş bulunmaktadır. Diğer yandan, Tunus, Mısır gibi son bir kaç yıldanberi balıkçılık hareketlerinde gayretler gösteren memleketler, halen bu alanda büyük ilerlemeler kaydetmişlerdir. Mısır'ın İspanyol tersanelerine ısmarladığı 1000 er tonluk iki büyük troler'in yıl sonunda hizmete gireceği anlaşılmaktadır. Yunanistan'da da buna benzer çalışmalar plânlanmış olup, bir kısmı tatbika başlanmış bulunmaktadır. Bu memleketin, ecnebi tersanelerine ısmarladığı gemilerin servise girmesinden sonra, açık denizlerinin değerlendirilmesi hükûmet idaresini şimdiden düşündürmektedir. İç tüketimden artacak kısmın pazarlanması bu memleket için ayrı bir ticarî problem teşkil etmektedir.

Bütün bu özellikler bir arada mütalaa edilerek yurdumuz uzak deniz avcılığına en uygun veçhenin verilmesi, Türk ekonomisi yararına olur.

Diğer yandan, Dergimizde bir çok defa yayınlanmış olan şu hususu da burada hatırlatmak yerinde olacaktır. Denizlerin, özellikle uzak ve yabancı alanların rantabilite üzerindeki risk'lerine karşılık, iç sularımız bir çok külfetten uzak bulunmaktadır. Avcılığın daha kolay yapılabilirdiği bu emin stok'lar deniz avcılığına paralel olarak, balık sanayii için değerli ham maddeleri teşkil edecek karakterdedir. Bir çok araştırmaya da lüzum kalmadan, özel psikültür sistemi ile kısa vadede büyük rezerv'lerin sağlanabileceği, bu kaynaklarımız da ancak devlet kredi ve yardım kurullarının çalıştırılması ile değerlendirilebilecektir.

Son yıllarda, Avrupa ve Amerikada tatlı su balıklarına gösterilen rağbet, geliştirilecek iç su balıkçılığımızın ihracatımız üzerinde olumlu etkileri için ümit verici görülmektedir.

Bundan başka, tarafımızca yapılmış olan deneyler, halkımızın, özellikle Anadoluda yaşayanların, lezzet gustasının deniz ürünlerinden çok tatlı su balıklarına uygun gelmekte olduğunu göstermektedir.

Avrupa, Amerika ve Japonya'da teammüm etmekte bulunan sosis, salam ve isleme tipindeki, tatlı su balığı mamullerinin yurdumuzda da büyük rağbet göreceği anlaşılmaktadır. Gün geçtikçe fiatları artan, et ve yumurta gibi ana yiyecek maddeleri ihtiyacının karşılanmasında geniş çapta yardımcı etkileri bulunacak böyle bir sanayiın bir an önce kurulması Türk ekonomisinin geleceği için ümit verici görülmektedir.

DÜNYA BALIK İSTİHSALI 56.8 MİLYON TONU BULARAK 1966 YILI İÇİN YENİ BİR REKORA ULAŞTI

(Kısım 1)

Şadan BARLAS

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilâtı (F.A.O.) tarafından yayınlanan 1966 Balıkçılık İstatistik Yıllığından 1966 yılında dünya üzerindeki deniz ve tatlı sulardan 56.8 milyon ton balık istihsal edildiğini öğreniyoruz. Dünya balık istihsalinin 56.8 milyon tona varması evvelâ dünya için bir rekor teşkil ettiği gibi 1965 yılına kıyasla 3.5 milyon ton daha fazladır. Ancak hemen ilâve etmek gerekir ki, 1966 dünya balık istihsalinin 65 milyon tona yakın bulunduğunu tahmin ediyoruz. Çünkü sözü edilen Yıllıkta Türkiye (1966 da 122.700 ton), Kıt'a Çin (1958 de 5.8 milyon ton), Brezilya (1965 de 373.200 ton), Kuzey Vietnam (1962 de 288.700 ton), Doğu Almanya (1965 de 230.900 ton), Angola (1965 de 256.700 ton), Yunanistan (1965 de 124.000 ton), Birleşik Arap Cumhuriyeti (1964 de 94.000 ton), Mali (1965 de 90.000 ton), Nijerya (1964 de 59.000 ton) ve Kamerun (1965 de 58.500 ton) olmak üzere 50 bin tonun üstünde balık tutan onbir memleketin 1966 yılı balık istihsallerine ait istatistikler neşredilmemiştir. Sadece bu onbir memleketin istihsallerinin toplamı yuvarlak rakam 7 buçuk milyon tona baliğ olmaktadır. Bu miktar F.A.O. tarafından verilen rakama ilâve edildiğinde 1966 dünya balık istihsalinin 64 milyon tonu tecavüz edeceği aşikârdır. Kaldı ki her biri yılda 50 bin tonun altında balık avlayan fakat sözü edilen Yıllıkta 1966 yılına ait istatistikleri neşredilmemiş pek çok memleket ve araziler vardır.

F.A.O. nun 1966 yılı için bildirdiği rakam 1938 yılı istihsalinin iki buçuk mislinden daha fazla olduğu gibi İkinci Dünya Savaşından sonrakı 1948 yılı istihsalinin de hemen hemen üç mislidir.

1966 yılı balık istihsalinin kıt'alar itibariyle dağılımı 1965 ile mukayeseli olarak verilmiştir:

Kıt'alar	1965	1966
	(Bin ton)	
Afrika	3090	3100
Kuzey Amerika	4460	4400
Güney Amerika	9000	11080
Asya	20590	21180
Avrupa	10860	11530
Okyanusya	160	170
Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği	55100	5349

İkinci Dünya Savaşı öncesi 1938 yılından 1966 yılına kadar kıtalara göre balık istihsal seyri çok tahavvül göstermiştir:

Kıt'alar	1938	1966
	(Bin ton)	
Afrika	600	3100
Kuzey Amerika	3160	4400
Güney Amerika	250	11080
Asya	9700	21180
Avrupa	5680	11530
Okyanusya	80	170
Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği	1523	5349

1966 yılında balıkların % 37.3'ü Asya, % 20.3'ü Avrupa, % 19.5'i Güney Amerika, % 9.4'ü Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği, % 7.7 si Kuzey Amerika (Groenland, Orta Amerika ve Antiller dahil), % 5.5'i Afrika, % 0.3'ü Okyanusya tarafından istihsal edilmiştir.

Tutulan balıkların % 12 si (6.8 milyon ton) tatlı sulardan % 88'i deniz bölgelerinden elde edilmiştir.

Denizlerden istihsal edilen balıkların 27.1 milyon tonu Pasifik Okyanusunda, 20.7 milyon tonu Atlantik'te (Akdeniz ve Karadeniz dahil), 2.2 milyon tonu Hint Okyanusunda tutulmuştur.

Güney Okyanusların kapladığı saha dünya üzerindeki bütün denizlerin kapladığı sahanın % 57 sini teşkil etmesine rağmen avlanan balıkların en büyük kısmı Kuzey Yarım Küresi sularından elde edilmiştir. Bu, üç faktörle ilgilidir: (1) insan nüfusunun en büyük kısmı ve buna inzimamen balık pazarları Kuzey Yarım Küresinde fazlasiyle toplanmış bulunmaktadır; (2) esaslı balıkçı ulusların çoğu bu bölgede bulunan sa-nayileşmiş denizci uluslardır; ve (3) bazı balıklar hariç (orkinoz, vs.)

önemli balık avlama sahaları, genişliği Kuzey Yarım Küresinde mevcut olanlarınkinden daha büyük olan kıt'a sahanlıkları üzerindeki nisbeten sığ deniz bölgelerinde bulunmaktadır.

Yıllıkta belirtildiğine göre 1966 yılında dünyada istihsal edilen 7.910.000 ton tatlı su ve diadrom balıklarının 6.150.000 tonu tatlı su balıklarından; 16.000 tonu mersin balıklarından ve Polyodontidae'lerden; 41.000 tonu yılan balıklarından; 1.180.000 tonu som balıklarından, alabalıklardan, osmaridae'lerden, koregonlardan, vesaireden; 520.000 tonu tirsilerden, chanidae'lerden vesaireden ibarettir.

1966 yılında en çok avlanan deniz balıkları 18.660.000 tonla yani toplam deniz balıkları istihsalinin (43.930.000 ton) % 32.9'u ringalar, sardalyalar, hamsiler, vs. dir. Bunları 7.270.000 tonla morinalar, mezgitler, berlâmlar; 3.190.000 tonla iskorpitler, levrekler, migriler, vs.; 2.020.000 tonla istavritler, kefaller, vs.; 2.000.000 tonla uskumrular, kolyozlar, kılıçlar, vs.; 1.320.000 tonla orkinozlar, palamutlar, torikler, vs.; 1.090.000 tonla dil balıkları, kalkanlar, pisiler, vs.; 430.000 tonla köpek balıkları, vatozlar, kelerler takip etmektedir.

İstihsal edilen deniz balıklarının emin bir şekilde tasnifine imkân veren vasıtaların birçok memlekette bulunmamasından dolayı tutulup-ta cinslere göre triajı yapılamayan ve tâyin edilemiyen balıkların toplamı 1966 yılında 7.950.000 tona varmıştır.

1966 yılında toplam 4.900.000 ton krüstaseler (1.260.000 ton), molluskler (2.910.000), diğer omurgasızlar, foklar, suda yaşayan çeşitli memeliler, çeşitli hayvanlar ve bitkiler istihsal edilmiştir.

Beş yıldan beri Dünyanın en büyük balık müstahsili olan Peru 1966 da 8.789.000 ton balık istihsal etmiştir. Peru bu ünvanı 1962 senesinde Japonya'nın elinden almıştır. Perunun 1966 yılında istihsal ettiği balık miktarı bir önceki yıla kıyasla 69.700 ton daha fazla olmakla beraber en büyük rekor kırdığı 1964 rakamından (9.116.500 ton) 327.500 ton daha azdır. Bu memleketin istihsali bilhassa Pasifik denizindeki Humbolt akıntısında muazzam sürüler halinde bulunan hamsi (anchoveta) den müteşekkildir. Bu balık hayvan yemi olarak kullanılmak üzere un haline getirilmektedir. Elde fazla miktarda balık unu stoku kalması endişesiyle Peru hükûmeti 1966 yılında hamsi istihsal miktarını tahdit etmiştir.

1966 yılında 7.077.400 tonla dünya ikincisi olan Japonya daha fazla çeşitte balık avlamaktadır. Çünkü balıkçıları dünyanın bütün denizlerinde balık tutmaktadırlar.

Her ne kadar FAO Balıkçılık İstatistik Yıllığında Kıt'a Çin'in 1966 yılı istihsali hakkında rakam verilmemişse de 1958 yılı için verilen istatistik (5.8 milyon ton) esas alınarak bu memleketin 1966 yılında 6 mil-

yon ton kadar balık istihsalinde bulunduğunu tahmin ediyoruz. Bu miktar Kıt'a Çin'e dünya üçüncülüğünü sağlamaktadır.

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği 5.349.000 tonla yani 1965 yılı istihsalinden 248.900 ton bir artışla dünya dördüncüsüdür.

Peru'nun 1962 de balık istihsalinde dünya birincisi olması olayından sonra vuku bulan en mühim olay bizce Norveç'in 1966 da ilk defa olarak 2.849.400 ton istihsal ile Amerika Birleşik Devletlerinden dünya beşinciliğini almasıdır.

Amerika Birleşik Devletleri 1966 da beşincilikten altıncılığa düşmüştür. Bu memleketin istihsali rekor kırdığı 1962 yılı istihsalinden (2.972.000 ton) 458.300 ton noksaniyle 2.514.6000 tona inmiştir.

1966 yılında onyeddi memleket 500.000 tonun üstünde balık tutmuştur.

1. Şili	1.383.500
2. Hindistan	1.367.600
3. İspanya	1.357.400
4. Kanada	1.348.800
5. İzlanda	1.240.000
6. Birleşik Krallık	1.066.000
7. Danimarka (Faroe adaları dahil)	1.015.800
8. Endonezya	1.001.400
9. Fransa	804.000
10. Filipinler	726.000
11. Tayland	708.100
12. Güney Kore	701.100
13. Federal Almanya	657.300
14. Güney Batı Afrika	650.000
15. Kuzey Kore	600.000
16. Güney Afrika	532.000
17. Portekiz	501.000

Afrikanın Balık İstihsali

1966 yılında Afrikalı balık avcıları şimdiye kadar tuttuklarından daha çok balık istihsal etmişlerse de (3.100.000 ton) artış (10.000 ton) bir yıl öncekine kıyasla çok güz'idir. Afrikanın balık istihsalindeki durgunluğu endişe vericidir. Afrika kıtasının nüfusu dünyanın diğer yerlerindeki nüfus artışından daha süratle ve daha fazlaca olmaktadır. Bu durum muvacehesinde Afrikada protein açığı gittikçe büyümektedir.

1966 yılında en fazla balık tutan Afrika memleketleri 650.000 tonla Güney Batı Afrika ve 532.000 tonla Güney Afrikadır. Bu iki memleketin toplam istihsalleri Afrikanın tüm istihsalinin % 38.4'ünü teşkil eder.

Fas 303.400 tonla üçüncü sırayı işgal etmektedir. Rekor teşkil eden bu rakam 1965 senesi rakamından 88.500 ton daha fazladır.

Senegal istihsalinde gelişme kaydetmiştir. 1965 yılının 131.400 tonuna mukabil 159.200 ton balık istihsalinde bulunmuştur.

Çad 100.000 ton istihsale bir yıl önceki seviyede kalmıştır.

Diğer Afrika memleketlerinin istihsalleri şöyledir: Tanzaniya (Tanganyika) 92 bin ton, Demokratik Kongo Cumhuriyeti 84 bin ton, Uganda 83.3 bin ton, Gana 80.5 bin ton, Fildişi Sahili 56.0 bin ton, Madagaskar 52.1 bin ton, Zambiya 40.1 bin ton, Siera Leone 32.2 bin ton, Kenya 27.9 bin ton, Tunus 25.8 bin ton, Cezayir 20.3 bin ton.

On bin ilâ yirmi bin ton arasında istihsal yapan Afrika memleketleri şunlardır: Dahomey 18.8 bin ton, Malawi 17.5 bin ton, Burundi 16.6 bin ton, Kongo (Brazaville) 14.2 bin ton, Liberya 11.8 bin ton).

Birleşik Arap Cumhuriyeti (1965 de 94.000 ton), Angola (1965 de 256.700 ton), Kamerun (1965 de 58.500 ton), Mali (1965 de 90.000 ton), Nijerya (1964 de 59.000 ton) nın 1966 yılı balık istihsallerine ait istatistikler Yılıhta mevcut değildir. (Devam edecek)

Dünya Balıkçılık Âlemi

İÇ HABERLER

★ Japonya'nın Yakın, Orta Doğu ile Afrika için Teknik işbirliği plânı gerçevesi dahilinde memleketimize gelip 1 Ekim 1964 den beri Et ve Balık Kurumunda çalışan Japon balıkçılık uzmanı Mr. Tsutomu Işhiro 30 Mart 1968 tarihinde memleketimizden ayrılmıştır.

★ Et ve Balık Kurumu, balıkyağı ve unu istihsalinde ham madde olarak kullanılmak üzere, Mart 1968 ayında Doğu Karadeniz piyasasından 2.5 ton yunus, 624.0 ton hamsi, 68.4 ton istavrit, 6.1 ton keler ve İstanbul piyasasından 3.2 ton çeşitli balık alımında bulunmuş; 7.0 ton yunus yağı, 38.4 ton balık yağı, 0.4 ton yunus unu ve 105.8 ton balık unu imal etmiştir. Kurum mezkûr ay içersinde Trabzon mamulü 8.1 ton balık yağı, 0.8 ton yunus unu, 89.2 ton balık unu ve Zeytinburnu (İstanbul) mamulü 1.2 ton balık unu satmıştır.

Ayrıca, Kurum gemileri tarafından Doğu Karadeniz bölgesinde Mart 1968 ayında yapılan av tatbikatı sırasında tutulan ve kısmı küllisi hamsi olan toplam 83.0 ton balığın hemen hemen hepsi Kurum tarafından Trabzon'da balıkyağı ve unu imalatında kullanılmış, mütebakisi piyasada taze olarak satılmıştır.

★ 1967/68 av tatbikat programı mucibince, Et ve Balık Kurumu naylon palamut gırgır ağı ile donatılmış olan 83 gros tonluk «Yunus» ve

21 gros tonluk «Gümüş» av gemileri ile 21-23, 26, 28-29 Mart 1968 günleri Marmara denizinde sefere çıkmıştır .

★ Et ve Balık Kurumu Orkinos balıkçı gemisi «Kırlangıç» ve av gemisi 41 tonluk «Kılıç» ile 20-23 Mart 1968 günleri Marmara denizinde Japon usulü paraketa avı tatbikatında bulunmuştur. Bu tatbikatta yem olarak taze uskumru, donmuş palamut ayrıca Kurumun Şubat 1968 ayında Mersin bölgesinde yaptığı çalışmalar sırasında tutulan mürekkep balıkları kullanılmıştır.

★ 1967/68 av tatbikat programı uyarınca Et ve Balık Kurumu 41 gros tonluk av gemisi «Yayın» ile 29-31 Mart 1968 günleri Karadeniz Boğazının 3 deniz mili açığında yerli pamuk trol ağı kullanmak suretiyle av tatbikatında bulunmuştur. Tatbikat sırasında 1.4 ton köpek balığı olmak üzere 1.5 tondan fazla çeşitli balık tutulmuştur.

★ 1967/68 av tatbikat programı uyarınca Şubat 1968 başından beri Doğu Karadeniz bölgesinde naylon hamsinoz ve istavrit ağlarıyla av tatbikatında bulunan Et ve Balık Kurumuna ait 83 gros tonluk «Sazan» ve 17 gros tonluk «Pisi» av gemileri Mart 1968 ayında da bu bölgede havanın müsaadesi oranında ve balık tezahürüne göre av tatbikatı yapmışlardır.

★ Et ve Balık Kurumuna ait frigorifik nakliye gemileri 1968 Mart ayında toplam navlun değeri 53307 lira olan 193.4 ton yiyecek maddesi taşımışlardır. Taşınan emtianın 179.7 tonu yabancı limanlar ve geriye kalanı memleketimiz limanları arasında taşınmıştır.

★ Et ve Balık Kurumuna ait soğuk depolarda Ocak 1968 ayında 20.2 tonu soğutulmuş ve 8.2 tonu dondurulmuş olarak toplam 28.4 ton çeşitli deniz ve tatlı su balıkları ile karides muhafaza edilmiştir. Dondurulan karides miktarı 0.4 tondur.

★ Et ve Balık Kurumuna ait soğuk depolarda Ocak 1968 ayında toplam 267.9 ton buz imal edilmiş ve 233.6 ton buz satılmıştır.

★ İstanbul Ticaret Odası tarafından yayınlanan «İstanbul Ticaret» adlı haftalık gazetenin 5 nisan 1968 tarihli sayısında verilen bilgiye göre balık avcılarımızın sentetik balık ağlarının tamirinde, donatılmasında ve bazı hallerde el ile ağ yapımında kullandıkları 51.01.10 ve 51.03.10 gümrük tarifeli sentetik balık ağı iplikleri için 20. kota'ya konan 200 bin dolarlık sanayici tahsisinden faydalanmadıkları hususunda yapılan çeşitli müracaatları inceleyen Oda, söz konusu madde için ileri sürülen talepleri yerinde görmüş, balık ağı imalatı dışında, sentetik balık ağlarının donatılması ve merameti (tamiri) için ayrıca 50 bin dolarlık bir ithalâtçı kotası konması için Odalar Birliği kanalıyla Ticaret Bakanlığı nezdinde teşebbüse geçmiştir.

DIŞ HABERLER

Avrupa İç Sular Balıkçılık İstişare Komisyonu

★ Çeşitli meseleler gün geçtikçe tatlı su balıkçılığının önemini meydana koymaktadır. Avrupa İç Sular Balıkçılık İstişare Komisyonu 20-24 Mayıs 1968 tarihlerinde Roma'da beşinci genel kurul toplantısını aktecektir. Komisyona üye bulunan ondokuz memleketin temsilcileri, iç sular balık biyolojisi, iç sular balıkçılık idareciliği ve suların kirlenmesi problemlerini inceleyeceklerdir. Üç gün sürecek bir sympozyum'da, balıklar özellikle sazan balığı için yeni sun'i yemlerin inkişafı dahil, «Alabalık ve Sazan balıklarının nüstrisyonunda yeni gelişmeler» konusu ele alınacaktır.

«Fishing News International»den

F A O

★ Öğrenildiğine göre, Mr. Hilmar Kristjonsson Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilâtı (FAO) Balık Av Faaliyetleri Kolu Şefliğine tayin edilmiştir. Bu kol, FAO Balıkçılık Departmanı Balık Kaynakları ve İşletmeciliği Divizyonunun iki faaliyetinden birisidir.

İzlandalı olan Kristjonsson on altı yıldan beri FAO'da çalışmaktadır. İzlanda Üniversitesini ve Amerika Birleşik Devletleri Kalifornia Üniversitesinden mezun olan mumaileyh FAO'ya girmeden önce bir tüccar balık avcısı olarak çalışmış, reis kaptan ehliyetini almış ve İzlanda'da balıkçılık idareciliğinde bulunmuştur.

1957'de Hamburg'ta ilk, ve bundan yedi sene sonra 1963'de Londra'da aktedilen İkinci Balık Av Gereçleri Kongrelerini baştan sonuna kadar düzenlemesi ve «Dünyadaki Modern Balık Av Gereçleri» adlı eserin yayınlaması Kristjonsson'u Milletlerarası çevrelere tanıtmıştır.

Bugün dünya balıkçılık sanayii hakkında çok geniş malûmata sahip bulunan H. Kristjonsson iki kere de memleketimize gelmiştir. İlk gelişinde Et ve Balık Kurumu ilgili elemanları ile birlikte 29-31 Mart 1955 günleri İskenderun Körfezinde trol balıkçılığı üzerinde kısa bir inceleme yapmış ve buna dair hazırladığı rapor FAO tarafından hükûmetimize sunulmuştur. İkinci gelişinde Ekim 1958'de Et ve Balık Kurumunun Trabzon'daki balıkyağı - unu fabrikasında incelemelerde bulunmuş ve bu konuda hazırladığı raporunu Kuruma vermiştir.

BALIK VE BALIKÇILIK

(FISH and FISHERY)

Foundation : 1953

VOL. XVI No. 4	APRIL 1968	ET ve BALIK KURUMU G. M. İSTANBUL ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ BEŞİKTAŞ - İSTANBUL	EDITOR N. ŞENKAL
--------------------------	----------------------	---	-----------------------------------

CONTENTS

	Page
A GENERAL VIEW ON THE FISHERIES AT İZMİR BAY	1
FOUR FISH SPECIES CAUGHT IN İSKENDERUN BAY AND KNOWN RARE IN TURKEY	4
TUNAS TAGGED BY ITALIANS	10
THE DEVELOPMENT OF THE EAST BLACK SEA FISHERIES	11
TURKISH FISHING VESSELS	15
1966 WORLD FISH PRODUCTION	21
WORLD FISHING NEWS	25

VİTA'yı çok seviyor...

VİTA'nın tadı o kadar nefis ki, VİTA ile pişen bir yemekten daha lezzetli bir şey olabilir mi!

VİTA, kalorisi bol ve kuvvet sağlayan bir gıdadır.

VİTA hafiftir, mideyi yormaz, çünkü fevkalâde sâf ve asiditesi az olan nebatî yağlarla imâl edilir.

GRAFIKA

VİTA sayesinde
kocanız yemekleri
çok kolay hazmeder.
Keyfi yerinde
olur.

**yemeğin lezzeti
midenin dostudur.**

**sıcak, soğuk, ses
izolasyonunda**

İZOCAM
CAMYÜNÜ

- * HAFİFTİR
- * YANMAZ
- * ELASTİKİDİR
- * ASİTLERE MUKAVİMDİR

İZOCAM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.
BANKALAR CAD. TÜRKELİ HAN KAT 3
TELEFON: 49 84 51 - 52

EBK 19/1968

ET ve BALIK KURUMU

TELGRAF : ETBALIK ETBALIK BEŞİKTAŞ
TELEFON : 11 60 00 47 51 98

ANKARA

İSTANBUL

ET VE BALIK KURUMU, YURT İÇİ VE YURT DIŞI PİYASALARA TAZE VE DONMUŞ ET, DERİ, BAĞIRSAK, ET YAĞLARI, ET MAMÜLLERİ, DİĞER HAYVANİ ÜRÜNLER İLE BALIK, BALIKUNU VE BALIK YAĞI ARZETMEKTEDİR. AYRICA FRİGORİFİK NAKLİYE GEMİLERİNİ İÇ VE DIŞ SEFERLER İÇİN KİRAYA VERMEKTEDİR. ET VE DİĞER ÜRÜNLER İÇİN ANKARA: BALIK, BALIKUNU, BALIKYAĞI VE GEMİLER İÇİN İSTANBUL ADRESİNE MÜRACAAT EDİLMELİDİR.

ET VE BALIK KURUMU OFFERS FRESH AND FROZEN MEAT, HIDES AND SKINS, SHEEP AND BEEF CASINGS, FATS, MEAT PRODUCTS AND OTHER ANIMAL BY PRODUCTS; ALSO FISH, FISH MEAL AND FISH OIL, TO THE DOMESTIC AND FOREIGN MARKETS. IN ADDITION REFRIGERATED VESSELS ARE CHARTERED FOR CARRYING CARGO TO TURKISH AND FOREIGN PORTS FOR MEAT AND OTHER PRODUCTS PLEASE CONTACT OUR ANKARA HEAD OFFICE, FOR FISH, FISH MEAL, FISH OIL AND VESSELS OUR ISTANBUL ADDRESS MUST BE CONTACTED.

EBK 14/1968

ÇINAR MATBAASI

Fiatı: 125 Kuruş